

Retouradres Postbus 2232 3500 GE Utrecht

RWS INFORMATIE

Chemours Netherlands B.V.
T.a.v. de heer
Baanhoekweg 22
3313 LA DORDRECHT

**Rijkswaterstaat
West-Nederland Zuid**

Boompjes 200
3011 XD Rotterdam
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 05 0
www.rijkswaterstaat.n

Contactpersoon t
0

Datum 12 juni 2018
Onderwerp Uitkomsten bevindingenonderzoek directe lozing FRD
vanuit Chemours Netherlands B.V. op Beneden Merwede.

Ons kenmerk 0
RWS-2018/2261

Uw kenmerk 6

Bijlage(n) 1

Geachte heer

Met dit schrijven bericht ik u over de uitkomsten van het onderzoek naar de oorzaak van de aangetroffen FRD in de directe lozing zoals deze plaatsvindt vanaf de locatie van Chemours Netherlands B.V. (hierna: Chemours) op het rijkswater de Beneden Merwede.

1. Aanleiding en achtergrond

In de periode januari t/m mei 2017 heeft Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid (RWS-WNZ) een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van PFOA en FRD in proces/afvalwater van de fabriek van Chemours te Dordrecht en het omliggende oppervlaktewater. De complete resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in rapportage met kenmerk RWS-2017/24775 d.d. 13 juni 2017.

Meest opvallende conclusie uit het onderzoek is dat (relatief lage) concentraties FRD in de directe lozing op het oppervlaktewater worden aangetroffen.

Deze lozing van FRD is niet vergund in de Waterwetvergunning die het bedrijf sinds 2013 vanuit RWS-WNZ heeft.

Voor wat betreft de stof PFOA is de conclusie dat directe PFOA lozing grotendeels ten einde is. Een bekende kleine reststroom uit met name de grondwatersanering is onderdeel van de vergunning van het bedrijf.

Het rapport is op 19 juni 2017 door de minister van Infrastructuur en Waterstaat met de Tweede Kamer gedeeld (kamerstuk 28.089, nr. 46), waarna het aan de orde kwam in het Algemeen Overleg Water van 21 juni 2017.

Aansluitend op de conclusies uit het rapport is RWS-WNZ, vanuit haar rol als bevoegd gezag voor de directe lozing van FRD, een bestuursrechtelijk handhavingstraject gestart.

RWS INFORMATIE Rijkswaterstaat
West-Nederland Zuid

De rapportages die een belangrijke basis vormen voor de beoordeling van de oorzaak en vervolgstappen op de directe lozing zijn in onderstaande tabel 1 weergegeven.

Datum
12 juni 2018Oms kenmerk
RWS-2018/22616

Ref.	Titel rapportage, opsteller en kenmerk	Uitgevoerd door
A	"Resultaten meetprogramma FRD en PFOA stoffen rondom Chemours te Dordrecht". Rijkswaterstaat-WNZ, kenmerk RWS-2017/24775 d.d. 13 juni 2017	RWS-WNZ
B	"Studie naar atmosferische depositie FRD903 in relatie tot regenwater". Witteveen+Bos, referentie 101019/17-010.750 d.d. 25 juli 2017	Chemours
C	"Onderzoek naar de oorzaak concentraties FRD in directe lozingen ", Chemours, kenmerk CN-17-124 d.d. 28 juli 2017	Chemours
D	"Rapportage van het onderzoek naar de oorzaak van de concentraties FRD in de directe lozing van Chemours Dordrecht" Chemours, kenmerk CN-17-182 d.d. 5 oktober 2017. (betreft revisie eigen onderzoek van 28 juli 2017)	Chemours
E	"Resultaten meetprogramma directe lozing Chemours", Rijkswaterstaat, kenmerk RWS-2018/3899 d.d. 1 februari 2018.	RWS-WNZ
F	"Eindrapport contaminatie risico riolering Chemours (revisie 2)" Chemours, kenmerk CN-18-131 d.d. 18 mei 2018. (Betreft definitief rapport met verwerkte opmerkingen van RWS n.a.v. inspectie op 14 mei 2018)	Chemours

Tabel 1. Onderliggende rapportages onderzoek directe lozing FRD

Op basis van de verkregen informatie uit de onderzoeken kom ik tot de volgende bevindingen, gerelateerd aan de eerder opgestelde onderzoeksvragen.

Wat is de oorzaak voor de aangetroffen FRD in de directe lozing vanuit Chemours op oppervlaktewater?

De uitgevoerde onderzoeken geven een duidelijk beeld waaruit blijkt dat de oorzaak voor de aanwezigheid van FRD in de directe lozing gelegen is in atmosferische depositie. De diverse onderzoeken geven hierin een consistent beeld:

- Het onderzoek van Chemours (referentie C) toont een verband aan tussen mate van neerslag en aangetroffen concentraties FRD in de directe lozing;
- Uit de modelstudie van Witteveen+Bos (referentie B) blijkt dat FRD neerslaat op het terrein van Chemours zelf en daarmee een bron kan zijn voor FRD in de directe lozing via twee afstroomroutes:
 - Route 1: De, op het terrein neergeslagen, FRD concentraties stromen met gevallen neerslag direct af via de hemelwaterafvoer richting het oppervlaktewater;

RWS INFORMATIE

Rijkswaterstaat
West-Nederland Zuid

Datum
12 juni 2018

Ons kenmerk
RWS-2018/22616

- Inzichtelijk maken van vracht FRD in directe lozing: Onderdeel van het aanpassen van de waterwetvergunning is het structureel vanuit Chemours inzichtelijk maken (monitoren) van de vracht FRD vanuit de directe lozing. Hiermee wordt ook de directe lozing onderdeel van de totale overweging van de jaarlijkse vracht FRD die - direct en indirect - vanuit Chemours mag worden geloosd. Deze wordt gewogen aan op dat moment geldende normen voor de kwaliteit van oppervlaktewater, dan wel drinkwater.

4. Conclusie en vervolgacties

Uit de uitgevoerde onderzoeken is gebleken dat de oorzaak van FRD in de directe lozing gelegen is in het neerslaan van FRD uit de lucht op het terrein (atmosferische depositie) en vervolgens het afstromen daarvan via hemelwaterafvoer en onttrekking van grondwater. Dit leidt tot de conclusie dat verdere stappen in een handhavingstraject vooralsnog niet aan de orde zijn. Wel zal het direct lozen van FRD, daar waar mogelijk binnen de vigerende wettelijke kaders, in een aangepaste Waterwetvergunning dienen te worden opgenomen.

In artikel 6.2 van de Waterwet is bepaald dat het verboden is stoffen te brengen in een oppervlaktewaterlichaam zonder een daartoe strekkende vergunning. Om de bovengenoemde directe lozing te legaliseren dient Chemours een wijziging van de vergunning in te dienen om dit te reguleren.

Ik wijs u erop dat het indienen van de hierboven bedoelde vergunningsaanvraag niet tot gevolg heeft dat de overtreding is beëindigd. De overtreding is pas beëindigd op het moment dat een daartoe verleende vergunning in werking is getreden. Ten aanzien van het aanpassen van de Waterwetvergunning verwacht ik dan ook een volledige en constructieve medewerking vanuit uw zijde.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de in de kantlijn genoemde contactpersoon.

Met vriendelijke groet,
DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,
namens deze,
hoofd Handhaving Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

RWS INFORMATIE

Pagina 5 van 5

Datum of periode	Uitgevoerde acties
	<p>2) Onderzoek Witteveen+Bos (25 juli 2017, referentie 101019/17-010.750). Deze informatie is -op onderdelen- nog niet voldoende om vanuit vergunningverlenend en handhavend oogpunt verdere stappen te kunnen zetten. Uit deze informatie over de debieten (hoeveelheden geloosd water) op de door RWS bemonsterde lozingspunten weet RWS meer over de feitelijke hoeveelheid FRD die geloosd wordt in kg/jaar (2 kg/jaar). Nuance hierbij is dat de nu onderzochte en bemonsterde lozingspunten voor wat betreft hemelwater maar een deel van het verharde oppervlak van het terrein omvatten. Hemelwater van het overig deel van het terrein watert ook af op directe lozingspunten die nog niet vanuit RWS onderzocht zijn.</p>
<p>25 augustus 2017</p>	<p>2^e Brief vanuit RWS naar Chemours (verzoek om aanvullende informatie) RWS beoordeelde de aangeleverde informatie als niet volledig. RWS heeft Chemours per direct gevraagd, kenmerk RWS/2017.34432. d.d. 25 augustus 2017, om extra informatie te verstrekken over de FRD lozing. Reden hiervoor is dat weliswaar een eerste verband tussen neerslag en verhoogde concentraties is aangetoond, maar dat gedegen feitelijke informatie om andere FRD bronnen te kunnen uitsluiten nog ontbreekt (gemeten debieten uit directe lozing, onderzoek rioleringsstelsel). Aan Chemours is ook gevraagd om een betere inschatting te kunnen doen over de vracht die dan per jaar wordt geloosd vanaf het hele terrein.</p>
<p>5 oktober 2017</p>	<p>2de aangeleverde (aanvullende) informatie door Chemours. Chemours heeft op 5 oktober 2017 de volgende informatie verstrekt: 1) Revisie eigen onderzoek Chemours (5 oktober 2017, kenmerk CN-17-182). Dit is een revisie van eigen onderzoek Chemours d.d. 28 juli 2017 is ingediend. De aangeleverde extra informatie vanuit Chemours bevestigt dat er in grote mate verband is tussen neerslag en verhoogde concentraties FRD in de directe lozing. Maar een feitelijk onderzoek om echt uit te sluiten en/of aan te tonen dat FRD niet direct vanuit de fabriek in het hemelwaterrioolwatersysteem kan komen ontbreekt nog. Daarvoor dient Chemours nog een onderzoek uit te voeren. Chemours heeft een plan van aanpak ingediend (referentie 101019-17.223-notd-PVA) en verzocht RWS om een goedkeuring. Op basis van de tot nu aangeleverde informatie over de gevraagde debieten is bekend dat de vracht FRD via de directe lozing tén hoogste 5-6 kg per jaar zal bedragen.</p>
<p>6 november 2017</p>	<p>RWS heeft aan Chemours goedkeuring gegeven voor hun plan van aanpak om het hele rioleringsstelsel van de fabriek door te lichten. Dit is een stevig onderzoek, maar noodzakelijk om ook echt uit te kunnen sluiten dat er geen FRD uit het proces in de directe lozing kan komen. De verschillende stappen van het onderzoek duren t/m maart 2018.</p>